

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over efterregulering af over- og underdækning i varmemforsyningen

Forsyningstilsynets indgreb efter § 21, stk. 4 og grænserne for myndighedspassivitet i Energiklagenævnets praksis

Version 1 Opdateret 29. maj 2026 18 afgørelser · 2004-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt kortlægger Energiklagenævnets praksis om efterregulering af over- og underdækning i varmemforsyningen – dvs. Forsyningstilsynets (tidligere Energitilsynets) adgang til at gribe ind over for priser, der er opkrævet i strid med hvile-i-sig-selv-princippet, og de forvaltningsretlige grænser herfor. Retsgrundlaget er navnlig [Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4](#) sammenholdt med [§ 20, stk. 1](#) og – ved samproduktion af el og varme – [Elforsyningsloven § 75](#). Energiklagenævnet prøver området fuldt ud, men har gennem en række ledende afgørelser – først og fremmest Odense Kraftvarmeværk – fastlagt, at efterregulering er en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold, der begrænses af den almindelige grundsætning om myndighedspassivitet, og at tilsynet hverken kan tage stilling til forældelse eller pålægge civilretlig tilbagebetaling.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Efterregulering af over- og underdækning er efter Energiklagenævnets praksis en FREMADRETTET regulering af et ulovligt forhold gennem de kommende års priser – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft.
- 02** Energiklagenævnet accepterer, at der ikke gælder nogen fast tidsmæssig grænse for efterregulering af en overdækning, men indgrebet begrænses af den forvaltningsretlige grundsætning om myndighedspassivitet.
- 03** Energiklagenævnet lægger ved passivitetsvurderingen vægt på, om virksomheden har haft grund til at indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere.
- 04** Energiklagenævnet afviser, at Forsyningstilsynet har kompetence til at tage stilling til forældelse eller til at pålægge civilretlig tilbagebetaling (fx ved check eller bankoverførsel) – sådanne tvister er civilretlige, jf. elforsyningsloven § 78, stk. 1.
- 05** Energiklagenævnet kræver en særlig begrundelse, når en omkostningsfordeling afviger markant fra det sædvanlige (fx 50/50 eller 90/10), og skærper kravene til det faktuelle grundlag, jo længere tilbage i tiden og jo mere indgribende afgørelsen er.

- 06** Energiklagenævnet kræver, at en underdækning indregnes i nær tidsmæssig tilknytning (1.-2. regnskabsår) til det år, den er opstået i; en selvforskyldt, akkumuleret underdækning afspejler ikke længere en nødvendig omkostning og kan afvises.
- 07** Energiklagenævnet afviser, at en privatretlig prisaftale i sig selv kan afskære indregning af nødvendige omkostninger – hvile-i-sig-selv-princippet i § 20, stk. 1 går forud for aftalen.
- 08** En overdækning skal tilbageføres til forbrugerne inden for rimelig tid gennem prisnedsættelser; afskrivningsregler kan ikke bruges til at reparere for meget opkrævede priser.
- 09** Energiklagenævnet kræver udtrykkelig lovhjemmel – herunder for adressatkredsen – før Forsyningstilsynet kan meddele et pålæg, og en udvidende fortolkning af formålsbestemmelser er ikke tilstrækkelig.

§ 1 Retsgrundlaget og Energiklagenævnets prøvelseskompetence

Kollektive varmforsyningsanlæg skal hvile i sig selv: virksomhedens indtægter og udgifter skal over en årrække balancere, og kun nødvendige omkostninger må indregnes i prisen, jf. [Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#). En eventuel over- eller underdækning reguleres som udgangspunkt i de kommende års priser. Priser og betingelser skal anmeldes til tilsynet efter [§ 21, stk. 1](#), og finder Forsyningstilsynet, at en pris eller betingelse er urimelig eller i strid med §§ 20-20 b, kan tilsynet efter [§ 21, stk. 4](#) give pålæg om ændring. Ved samproduktion af el og varme suppleres dette af [Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#) (kraftvarme må ikke vælte omkostninger urimeligt over på fjernvarmeforbrugerne) og – for affaldsforbrænding – det hidtidige hvile-i-sig-selv-krav i [§ 75, stk. 3](#).

Energiklagenævnet prøver tilsynets afgørelser fuldt ud – både faktum og retlige spørgsmål. I **21-94** (Haderslev Kraftvarmeværk) fastslog nævnet, at tilsynets afvisning af en sag på grund af manglende kompetence ikke afskærer den administrative rekurs, og at klagen antages til realitetsbehandling med fuld prøvelse. Samme afgørelse understreger, at en kompetence til at udstede pålæg kræver udtrykkelig hjemmel – herunder med hensyn til adressatkredsen – og at en udvidende fortolkning af lovenes formålsbestemmelser ikke kan begrunde et pålæg mod fx en affaldsleverandør, jf. **21-94**. At indgrebsbeføjelsen i § 21, stk. 4, hviler på prisbestemmelserne – og ikke på private aftaler – blev slået fast i [1021-10-36](#), hvor nævnet samtidig markerede, at tilsynet kan meddele pålæg, hvis forholdene er urimelige eller lovstridige.

Det skal bemærkes, at [Elforsyningsloven § 75, stk. 3](#) – kravet om at affaldsforbrændingsvirksomheder økonomisk skal hvile i sig selv – er ophævet med virkning fra den 1. januar 2025 som led i den nye organisering og konkurrenceudsættelse af affaldsforbrændingssektoren. Affaldsforbrændingsanlæg drives herefter på kommercielle vilkår, men omkostningsfordelingen ved fastsættelse af fjernvarmepriser følger fortsat [§ 75, stk. 2](#) og varmforsyningslovens § 20, og varmeprisen er fortsat undergivet maksimalprisreguleringen, herunder prisloftet. Den affaldsspecifikke del af ældre afgørelser som **1021-11-33** og **21-94** skal derfor læses i lyset af denne lovændring, mens kerneprincipperne om efterregulering, prøvelse og passivitet er upåvirkede. Denne oversigt dækker ikke selve prisfastsættelsen (omkostningsbestemt pris) eller forrentning/afskrivninger, der behandles i særskilte oversigter.

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning	24.03.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding	29.06.2004

§ 2 Efterregulering er fremadrettet regulering – ikke tilbagevirkende kraft

Det bærende princip i Energiklagenævnets praksis er, at en efterregulering ikke er en afgørelse med tilbagevirkende kraft, men en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold. Det knytter sig til tilsynsmyndighedernes almindelige karakter, som beskrevet i forarbejderne til elforsyningslovens tilsynsbestemmelse og gengivet i Odense-sagen:

det karakteristiske for tilsynet med offentligretlige regler er, at tilsynsmyndighedernes sanktioner er fremadrettede. Det vil sige, at tilsynet konstaterer en ulovlig tilstand og giver pålæg om at ændre denne tilstand med virkning for fremtiden.

Denne sondring er udmøntet i [Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning](#). Hovedreglen er, at en over- eller underdækning skal indregnes i priserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, dækningen vedrører, mens uforholdsmæssigt store dækninger efter skriftlig aftale med tilsynet kan indregnes over en periode for at undgå unødige prisudsving:

En overdækning skal som hovedregel opkræves i varmepriserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, som overdækningen vedrører.

Vejledningen fastslår samtidig, at tilsynet ikke kan pålægge en varmemforsyning at ændre priserne med tilbagevirkende kraft og tilbagebetale en overdækning til de historiske forbrugere, og at en underdækning aldrig kan tilbageføres bagudrettet:

en varmemforsyning ikke kan vælge at tilbageføre en underdækning. Underdækninger vil altid skulle opkræves fremadrettet.

I **1021-11-33** (Odense Kraftvarmeværk) var netop dette stridens kerne: Energitilsynet pålagde værket at tilbageføre ca. 251 mio. kr. til fjernvarmebrugere via fremtidige priser. Klagerne anførte, at afgørelsen reelt havde tilbagevirkende kraft, mens Fjernvarme Fyn og tilsynet anførte, at der var tale om en fremadrettet efterregulering af en konstateret ulovlig prisfastsættelse. Energiklagenævnet lagde det sidste til grund som princip, men ophævede og hjemviste afgørelsen af andre grunde (se nedenfor), jf. **1021-11-33**. At tilbageførsel skal ske gennem prisnedsættelser – og ikke ved kunstgreb – fremgår af **21-537** (Brøndby Fjernvarme), hvor nævnet bemærkede, at afskrivningsreglerne ikke kan anvendes til at reparere for meget opkrævede priser. I **24/04577** (Bornholm, blok 6) præciserede nævnet, at en justering af en allerede indregnet underdækning, så den genberegnes med rimelige fordelingsnøgler, ikke udgør en afgørelse med tilbagevirkende kraft, jf. **24/04577**.

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning	03.07.2007

§ 3 Grænsen for indgreb: myndighedspassivitet og indrettelseshensyn

Selvom der ikke gælder nogen fast tidsmæssig grænse for efterregulering af en overdækning, begrænses tilsynets adgang af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om myndighedspassivitet. Det principielle udgangspunkt blev formuleret i **1021-11-33** (Odense Kraftvarmeværk): Energiklagenævnet skal vurdere, om virksomheden har haft grund til at indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere. Hensynet til forsyningssikkerheden og værkets økonomiske råderum indgår også i fastlæggelsen af efterreguleringsperioden. Nævnet skærpede samtidig kravene til det faktuelle grundlag, fordi afgørelsen var indgribende og vedrørte forhold helt op til ca. 10 år tilbage, jf. [1021-11-33](#).

Passivitets- og indrettelsesvurderingen er konkret. I **1021-17-13** (Brdr. Hartmann / Tønder Fjernvarme) fandt Energiklagenævnet, at en efterregulering som udgangspunkt måtte angå hele perioden fra 2003, fordi der i hele perioden havde været tvist mellem parterne om prisen – klageren kunne derfor ikke have indrettet sig i tillid til, at betalingen var endelig, og selve beløbets størrelse kunne ikke i sig selv gøre resultatet urimeligt, jf. [1021-17-13](#). Modsat kan tidligere myndighedsudmeldinger skabe en beskyttelsesværdig forventning: i samme sag begrænsede nævnet rækkevidden af [§ 21, stk. 3](#), fordi tilsynets tidligere vejledning havde givet klageren grund til at tro, at en bestemt fremgangsmåde var korrekt.

Grænsen for berettigede forventninger trækkes dog snævert. I **24/04577** afviste Energiklagenævnet, at en indledende kontakt med tilsynet, der havde karakter af vejledning og ikke en bindende forhåndsgodkendelse, kunne skabe en berettiget forventning om, at en 90/10-fordeling var rimelig, jf. [24/04577](#). Den almindelige forvaltningsretlige passivitet og genoptagelse behandles uddybende i [genoptagelse-forvaltning](#).

LOV	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 3, 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	21.02.2025
	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012

§ 4 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved overdækning

Ved overdækning – at forbrugerne har betalt for meget – lægger Energiklagenævnet vægt på, at det for meget opkrævede skal tilbage til forbrugerne inden for rimelig tid. I **21-537** (Brøndby Fjernvarme) stadfæstede nævnet et pålæg om at tilbageføre en overdækning på godt 28 mio. kr. og tiltrådte, at tilsynet kunne kræve en ligelig

fordeling over tre år. Nævnet lagde afgørende vægt på, at tilbageførsel efter hvile-i-sig-selv-princippet skal ske ved prisnedsættelser til kunderne, og at:

afskrivningsreglerne ikke kan anvendes til at "reparere" for meget opkrævede priser i strid med deres formål.

Nævnet tillagde det ikke vægt, at fraflyttede forbrugere ikke fik del i tilbageførslen, mens nytilflyttede fik gavn af den, jf. [21-537](#). Denne asymmetri er en accepteret konsekvens af den fremadrettede model, jf. afviklingsvejledningen.

Energiklagenævnet lægger desuden vægt på, at en usædvanlig omkostningsfordeling kræver en særlig begrundelse. I **1021-11-33** (Odense) fandt nævnet, at en 50/50-fordeling af fællesomkostningerne mellem varme- og affaldssiden er usædvanlig i energimyndighedernes praksis og derfor kræver en særlig begrundelse, og at en fordelingsnøgle skal fastsættes ud fra en konkret rimelighedsbetragtning – ikke alene ud fra indtægterne fra el og varme, jf. [1021-11-33](#). Tilsvarende skævdeling (90 % til varmesiden) blev i **24/04577** anset for at kræve en begrundelse i de fysiske eller driftsøkonomiske forhold. Hvor en overdækning skyldes urimeligt høje indkøbsomkostninger, fx halm købt over markedsprisen, lægger nævnet vægt på sammenligningen med markedsprisen og kræver tilbageførsel, jf. [1021-120](#) (Holeby).

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk		02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepris på grund af manglende partshøring		18.05.2009
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning		03.07.2007

§ 5 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved underdækning

Ved underdækning – at forbrugerne har betalt for lidt – er det centrale spørgsmål, om underdækningen fortsat afspejler en nødvendig omkostning, der lovligt kan indregnes i fremtidige priser. Energiklagenævnet kræver, at indregning sker i forholdsvis nær tidsmæssig tilknytning til det regnskabsår, underdækningen er opstået i (typisk det første eller næstfølgende år), og at der kræves gode grunde for at indregne en underdækning, der ikke er medtaget umiddelbart efter. I de parallelle sager **18/00198** (E.ON Produktion) og **18/0199** (E.ON Varme) stadfæstede nævnet, at akkumulerede underdækninger opstået over 2006-2011 og ikke afviklet rettidigt ikke længere kunne anses for nødvendige omkostninger, og at det ville være urimeligt at indregne dem, jf. [18/00198](#) og [18/0199](#).

Energiklagenævnet lægger her vægt på følgende gennemgående momenter:

- **Selvforskyldthed:** Underdækningen var opstået flere år før tilsynets afgørelse og ansås for selvforskyldt; der forelå ingen undskyldelige forhold.
- **Aftalens betydning:** En civilretlig forpligtelse til at opkræve en lavere pris end den omkostningsbestemte kunne ikke tillægges vægt som undskyldelig grund. Det stemmer med [1021-10-36](#), hvor nævnet fastslog, at en aftale mellem produktions- og distributionsselskab som udgangspunkt er uden betydning for, om en udgift kan indregnes efter [§ 20, stk. 1](#).
-

Forbrugerbeskyttelse og samtidighed: En afvigelse i den forbrugerkreds, der betaler, i forhold til den, der har haft gavn af de lave priser, taler imod sen indregning.

Kravet om "gode grunde" går igen i **1021-11-27** (Slagslunde/E.ON), hvor nævnet samtidig anerkendte tilsynets vide ramme til at prioritere sine sager:

Nævnet finder i lighed med Energitilsynets sekretariat, at klagers henvendelser til tilsynet ikke rejser en konkret begrundet mistanke om, at der foreligger en lovovertrædelse af nogen betydning eller er udvist en ulovlig adfærd vedrørende selve afviklingsplanen for underdækningen.

Se **1021-11-27**. En særlig grænse gælder for affaldsforbrændingsanlæg: i **18/03299** (AffaldPlus) fastslog nævnet, at omkostninger, der overstiger affaldsvarmeprisloftet, slet ikke kan fremføres som underdækning til senere indregning, jf. **18/03299** og **§ 20, stk. 4**.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 3, 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris for 2018		11.11.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder		19.12.2018
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder		19.12.2018
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afslag på at behandle klage over indregning af akkumuleret underdækning hos E.ON		12.03.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning		24.03.2011

Tilsynets kompetencegrænser: forældelse og civilretlig tilbagebetaling

Energiklagenævnet trækker en skarp grænse mellem den offentligretlige prisregulering og civilretlige pengekrav. I **1021-11-33** (Odense) understregede nævnet, at Energitilsynet ikke har kompetence til at tage stilling til forældelsesspørgsmål eller til at pålægge tilbagebetaling, fordi dette er civilretlige anliggender, jf. **1021-11-33**. Grænsen får praktisk betydning, når et leveringsforhold er ophørt, så fremadrettet prisregulering ikke længere er mulig.

I **1021-14-26** (Eskemosepark) stadfæstede nævnet, at tilsynet ikke i medfør af **§ 21, stk. 4** kan pålægge et selskab at tilbageføre en overdækning ved check eller bankoverførsel, når leverancen er ophørt – en sådan tvist om, hvordan tilbageførsel skal ske, er civilretlig og falder uden for tilsynets og nævnets kompetence, jf. **Elforsyningsloven § 78, stk. 1**. Nævnet tilføjede dog, at tilsynet ikke er afskåret fra at vurdere, om et historisk forhold er urimeligt, eller fra at pålægge selskabet at anmelde manglende priser, da klageren har en retlig interesse heri, jf. **1021-14-26**. Samme dobbelthed ses i **1021-17-13**, hvor nævnet var enig i, at tilsynet ikke kunne udstede pålæg om ændring af tariffer efter ophør af leveringsforholdet, men fortsat kunne afgøre, hvilke omkostninger der skulle indgå i priserne, jf. **1021-17-13**.

Kompetencen er desuden begrænset af adressatkredsen: i **21-94** (Haderslev) fandt nævnet, at hverken elforsyningsloven eller varmforsyningsloven gav hjemmel til at meddele pålæg til en affaldsleverandør, da bestemmelserne retter sig mod ejere af anlæg, ikke mod leverandører, jf. **21-94**. Spørgsmål om pengekravsforældelse behandles selvstændigt i [forældelse-pengekrav-afbrydelse](#).

LOV	Elforsyningsloven § 78, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energitilsynets afgørelse om tilbageførsel af overdækning stadfæstet		29.12.2014
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding		29.06.2004

§ 7 Klagebehandling, sagsgang og frister ved Energiklagenævnet

Inden Forsyningstilsynet meddeler pålæg efter [§ 21, stk. 4](#), søger tilsynet typisk at opnå en forhandlingsløsning: en tilkendegivelse efterfølges af et forhandlingsmøde, og kun hvis selskabet ikke vil efterkomme tilkendegivelsen, træffes en formel afgørelse. Dette forløb ses bl.a. i **18/0199** og i **1021-120** (Holeby). I Holeby-sagen blev tilsynets afgørelse imidlertid ophævet som ugyldig, fordi en konkurrerende part ikke var blevet partshørt over nye, faktiske oplysninger af væsentlig betydning, jf. [Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#) og **1021-120**. Begrundelseskraet i [Forvaltningsloven § 24](#) gælder også; i **24/04577** kritiserede nævnet en usædvanlig lang og lidet gennemsigtig sagsbehandling, men fandt den ikke ugyldighedsbegrundende.

Klage til Energiklagenævnet sker efter [Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1](#), og nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. En klage har ikke automatisk opsættende virkning; spørgsmålet afgøres efter de almindelige forvaltningsretlige regler, hvor der kræves særlige omstændigheder. I **24/04474** (Bornholm) afviste nævnet opsættende virkning og lagde vægt på, at klageadgangen ikke blev illusorisk, at der ikke ville ske uoprettelig skade, og at sagen reelt var en strid om penge, jf. [24/04474](#).

Nævnet håndhæver frister og dispensationer restriktivt. I **22/11817** (CTR I/S) blev et afslag på dispensation fra ansøgningsfristen for forrentning af indskudskapital stadfæstet, idet nævnet udtalte:

Energiklagenævnet finder, at sygdom og ophør af ansættelse med deraf følgende omorganisering af virksomheden hverken er sjælden, enestående eller ualmindelig, uagtet at forholdene blev vanskeliggjort af den efterfølgende nedlukning på grund af Covid-19.

Se **22/11817**. Nævnets afgørelser er endelige i forvaltningssystemet, men kan indbringes for domstolene; søgsmål skal anlægges inden 6 måneder efter meddelelsen, jf. [§ 26, stk. 4](#) – en frist, der blev indsat for at gøre afgørelserne hurtigere endelige.

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	Forvaltningsloven § 24	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1, 4			
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk			02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6			21.02.2025
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S			03.10.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder			19.12.2018

§ 8 Sammenhæng med domstolspraksis

Energiklagenævnets afgørelser indbringes løbende for domstolene, og den civile retlige prøvelse løber parallelt med den administrative. **BS-5975/2018-HJR** (Lemvig Varmeværk) illustrerer grænsefladen: sagen angik ikke prøvelse af et tilsynspålæg, men det civile retlige forhold mellem varmekværket og forbrugerne om et gældsudligningsbeløb og en forrentning på 7 %. Lemvig Varmeværk anførte selv, at:

Energitilsynet har ikke udstedt pålæg efter varmemforsyningslovens § 21, stk. 4, og sagen vedrører ikke prøvelse af administrative afgørelser. Den vedrører alene det civile retlige forhold mellem parterne på et område, der er tæt reguleret af varmemforsyningsloven.

Højesteret fandt prisdifferentieringen saglig efter [Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5](#) og forrentningen lovlig, jf. **BS-5975/2018-HJR**. Forsyningstilsynet havde i en erklæring oplyst, at det ikke havde godkendt en forrentning på 7 %, og at en opkrævning med rente "måtte betragtes som urimelig i henhold til varmemforsyningsloven" – hvilket viser, hvordan tilsynets rimelighedsvurdering kan få betydning i den civile sag.

I **BS-221/2016-VLR** (Viborg Fjernvarme) anlagde 1.922 forbrugere gruppesøgsmål mod den tidligere ledelse for forhøjede varmeudgifter efter et fejlslagent geotermiprojekt. Landsretten fandt ledelsen ansvarspådragende – "Ved at have indhentet generalforsamlingens bemyndigelse til en aktivitet, som lå uden for VF's formål efter vedtægterne, har de sagsøgte handlet ansvarspådragende" – men frifandt alligevel, fordi der ikke var årsagssammenhæng: det var det kommunale selskab, der overtog projektet og besluttede at indregne omkostningerne i varmepriserne, en indregning Forsyningstilsynet i vidt omfang godkendte efter [Varmeforsyningsloven § 20](#), jf. **BS-221/2016-VLR**. Dommen viser, at en lovlig indregning i varmeprisen kan bryde kæden mellem en ansvarspådragende ledelseshandling og forbrugernes tab.

Domstolene prøver også selve Energiklagenævnets afgørelser inden for 6-måneders fristen. I **BS-7733/2022-NYK** (Maribo Varmeværk) stadfæstede byretten en afgørelse fra nævnet om projektgodkendelse og fandt den tilstrækkeligt begrundet, jf. **BS-7733/2022-NYK**. Endelig viser **BS-1776/2009-VLR** (Esbjerg), at hvile-i-sig-selv-princippet primært angår levering til kostpris under driften og ikke uden videre kan udstrækkes, samt at begrænsninger i en virksomheds råderum forudsætter sikker hjemmel, jf. **BS-1776/2009-VLR**. Højesteret har endnu ikke direkte prøvet selve § 21, stk. 4-efterreguleringspålægget, men Lemvig-sagen afstikker den civile retlige grænse for, hvad der kan kræves af forbrugerne.

LOV

[Elforsyningsloven § 78, stk. 1](#)
[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5](#)
[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4](#)
[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 4](#)

PRAKSIS

Højesteret · Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmekværker 10.04.2019

Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt 10.09.2025

Landsretten · Sag om ejerskab af forsyningsvirksomhed og anvendelse af salgsprovenu 25.10.2010

Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse 16.01.2024

§ 9 Sammenfattende om Energiklagenævnets linje

Energiklagenævnets praksis tegner et klart og forholdsvis stabilt billede. Efterregulering af over- og underdækning er en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold gennem de kommende års priser – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft og ikke et civilretligt tilbagebetalingskrav. Forsyningstilsynet kan efter [§ 21, stk. 4](#) gribe ind mod urimelige eller lovstridige priser og fordelingsnøgler, men kan hverken afgøre forældelse eller pålægge tilbagebetaling ved check eller bankoverførsel, jf. **1021-11-33** og **1021-14-26**.

Indgrebet er underlagt to gennemgående begrænsninger. For det første grundsætningen om myndighedspassivitet: Energiklagenævnet vejer, om virksomheden har kunnet indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville komme, og om forsinkelsen kan bebrejdes myndigheden – med skærpede krav til det faktuelle grundlag, jo længere tilbage forholdet rækker (**1021-11-33**), men uden beskyttelse, hvor der hele tiden har været tvist om prisen (**1021-17-13**). For det andet kravet om nødvendige omkostninger: en underdækning skal indregnes i nær tidsmæssig tilknytning til det år, den opstod, og en selvforskyldt, akkumuleret underdækning afspejler ikke længere en nødvendig omkostning (**18/00198** og **18/0199**), mens en overdækning skal tilbageføres inden rimelig tid gennem prisnedsættelser (**21-537**).

Domstolene har bekræftet rammen: Højesteret har i [BS-5975/2018-HJR](#) håndteret den civilretlige side af varmepriser tæt reguleret af loven, og landsretten har i [BS-221/2016-VLR](#) vist, at en lovlig indregning i varmeprisen kan bryde årsagssammenhængen til et erstatningskrav. Samlet kræver Energiklagenævnet et solidt fakta- og hjemmelsgrundlag, accepterer fremadrettet efterregulering uden fast forældelse, og afviser indgreb, der reelt har karakter af civilretlig tvangsfuldbyrdelse.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Højesteret · Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmemærker		10.04.2019
	Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt		10.09.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder		19.12.2018
	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitisynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmewærk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning		03.07.2007

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Elforsyningsloven § 75	stk. 2, 3	Elforsyningsloven § 78	stk. 1
Varmeforsyningsloven § 20	stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21	stk. 4
Varmeforsyningsloven § 26	stk. 1		

MATERIALE Citerede afgørelser

18 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
10.04.2019	Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmekværker	bs-6335-2018-hjr
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		2
10.09.2025	Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlsagent geotermiprojekt	10014-11719
25.10.2010	Sag om ejerskab af forsyningsvirksomhed og anvendelse af salgsprovenu	5046-6066
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		1
16.01.2024	Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	5974-7146
ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		14
02.07.2025	Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmekværk	24/04577
21.02.2025	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	24/04474
03.10.2023	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S	22/11817
11.11.2019	Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris for 2018	18/03299
19.12.2018	Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmeforsyningsområder	18/00198
19.12.2018	Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmeforsyningsområder	18/0199
28.11.2017	Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen	1021-17-13
29.12.2014	Energitilsynets afgørelse om tilbageførsel af overdækning stadfæstet	1021-14-26
13.06.2012	Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmekværk	1021-11-33
12.03.2012	Stadfæstelse af Energitilsynets afslag på at behandle klage over indregning af akkumuleret underdækning hos E.ON	1021-11-27
24.03.2011	Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning	1021-10-36
18.05.2009	Hjemvisning af sag om varmepris på grund af manglende partshøring	1021-120
03.07.2007	Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning	21-537
29.06.2004	Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding	21-94